

Zpěvové
mikrofony

Electro-Voice

PL80a, N/D967 & N/D767a

V minulém vydání časopisu Music Store jsme testovali nástrojové mikrofony americké firmy Electro-Voice. V uvedeném textu jsme se také zavázali pokračovat v **ověřování kvalit** i dalších produktů jejího portfolia. Tentokrát ovšem již opustíme téma modelů určených pro snímání hudebních nástrojů a zaměříme se na trojici **mikrofonů** určených především **pro „live“ zpěv**. Zatímco dva z nich budou i nadále hájit „barvy“ doposud testované firemní série N/DYM, třetím mikrofonom výjimečně vplujeme do vod série PL, kde se „svezeme“ na palubě vlajkové lodi mezi zpěvovými mikrofony této řady – modelu PL80a.

PL80a

2 549 Kč

Téma PL80a si dovolím otevřít uvedením několika základních technických specifikací tohoto mikrofону. Kmitočtový rozsah PL80a je udáván v rozsahu 80 Hz až 16 kHz, citlivost je zastoupena hodnotou 2,2 mV/Pa, v případě impedance naměřil výrobce 600 Ohmů a v kolonce směrové charakteristiky vyčteme, že máme tu čest s mikrofonom superkardioidním. Model PL80a je barevnou mutací mikrofonní ikony 80. let, designově zapadající mezi ostatní modely současné PL série, kterou charakterizuje saténově černé tělo a světlá „bambule“. Firma Electro-Voice má ovšem v nabídce také model PL80c, představující reissue proslulého mikrofону (více o něm níže), vyvedené s nezaměnitelným světle šedobéžově lakovaným tělem v kombinaci s tmavou mřížkou.

K tomuto mikrofону mám poněkud sentimentální vztah, protože jsem jednu původní (čili „vintage“) „Pé-el-osmdesátku“ z minulého století vlastnil. Byl to vynikající mikrofón spíše s kulatějším zvukem, méně agresivním než má třeba Beta58, a vyhovoval celé řadě zpěváků. Používal jsem ho například pro Pavlu Forstovou (tehdy ještě nebyla Pavlou Forest), když jsem v 90. letech zvučil dnes již „legendární“ skupinu King Size. PL80 byl také nejoblíbenějším mikrofonom Simona, frontmana původní sestavy neméně kultovních Kurtizán z 25. Avenue, a to nejen pro

specifickou barvu zvuku a mechanickou bytelnost, ale také pro nezaměnitelný „military-look“ – v odstínu Charceol Gray totiž tento mikrofon tvarově docela dobře evokoval útočný ruční granát s násadou... Posledním vokalistou, kterého starý PL80 skutečně nadchnul, byl charismatický „démon za mikrofonem“ ze skupiny Hentai Corp. – Radek Škarohlíd. Právě jemu jsem otlučeného dědečka posléze věnoval a on jej konečně odeslal do věčných lovišť.

Zamačkávat tedy slzu nostalgie a vracím se zpět do současnosti. Musím konstatovat, že pokud mohu (alespoň po paměti) srovnávat, nový PL80 skutečně připomíná svého prarodiče nejen vzhledem, ale i zvukově. Hlas vokalisty se v jeho podání dobře prosazuje v mixu, přitom však není agresivní. Má také dostatek těla na spodních středech, aniž by zase příliš basoval nebo zdůrazňoval explozivní retnice. Frekvenčním vyvážením bych jej přirovnal spíše k starým dobrým AKG D330 nebo D3800, jenomže těmto modelům od AKG zase chybí určitá „prezentnost“, a tak mají tendenci se například v bigbitu poněkud utápět, což u EV nehrozí. Zároveň PL80 postrádá všechny nečnosti, kterými trpí třeba jinak výborná BETA58 – myslím tím především až příliš výrazný proximity efekt a určité vystřelování sykaček a hlásek „b“ a „p“. I v současné konkurenci často podstatně dražších superkardioid sérií Shure Beta, Audix OM či Sennheiser evolution zůstává PL80 stále vynikajícím mikrofonem a při pohledu na cenovku dokonce říká: „skvělá volba!“

Zpět k řadě N/DYM

Jak už jsem se zmiňoval v minulém článku, hned při prvním užití dvou mikrofonů ze série N/D (byly to N/D868 na kick a N/D478 na snare) mne napadlo, že dlouhodobé zkušenosti s aplikací neodymiových magnetů, které firma Electro-Voice má, jsou evidentně znát – překvapila mne neuvěřitelná explozivní dynamika, kterou se oba mikrofony vyznačují. Podobně jako u některých kytarových snímačů – tzv. superhumbuckerů, kterým je vyčítáno, že svými příliš silnými magnety vlastně „brzdí“ rozkmit strun, snižují dynamiku a zkracují sustain, tak i některým mikrofonům s neodymiovými magnety byl vytýkáno sice výjimečně silný výstupní signál, ale s plochou a omezenou dynamikou. Musím zde tedy zopakovat, že naopak výjimečná dynamika je jednou z charakteristických signatur, které jsou společně všem mikrofonům EV série N/DYM (spolu s nadstandardním potlačením přenosu nežádoucích podnětů z těla mikrofonu na vložku – ořes, rezonance a manipulační hluky).

Jistě také není od věci zmínit se o speciálních firemních technologiích (chráněných ochrannou známkou), které se na vynikajícím výkonu mikrofonů podílejí: je to především VOB™, (Vocally Optimized Bass), tedy technologie tlumení rezonancí na nízkých frekvencích, která přispívá ke snížení zkreslení a potlačení proximity efektu. Dále bychom měli uvést také tzv. Memreflex™ – speciální kovovou síťovinu použitou na výrobu „bambulí“ mikrofonů EV. Tato vykazuje vysokou pružnost a tvarovou paměť, takže i po deformaci nárazem se vrací do původní formy. Něco podobného už měl „sakra“ začít používat i Shure na SM58, kdo má pořád rovnat „bramboroidy“, vzniklé hned po prvním pádu tohoto mikrofonu. A konečně do třetice lze jako „specialitu“ uvést Warm Grip™ – „potažení“ kovového korpusu mikrofonu pružným polymerem, připomínajícím na omak tvrdou gumu. Kromě příjemného a neklouzavého úchopu je zde ještě jeden významný efekt, a sice zatlumení rezonancí těla mikrofonu. Přínos takového řešení je dobře patrný například, má-li zpěvačka prstýnky, kterými cvaká o tělo mikrofonu – u mikrofonu s Warm Grip™ to prakticky není slyšet (u jiných si to schválně zkuste sami). Mimořádně zajímavou vychytávkou je také použití hydrofobní tkaniny, kterou je kryta vlastní mikrofonní vložka: materiál je akusticky zcela inertní, tedy dokonale průzvučný, zároveň je ale neprůchozí pro vlhkost. Na videu na <http://www.youtube.com/watch?v=GWA0j88ldHc> do sítky kryté tímto materiálem pánové dokonce nalijí vodu.

N/D967

4 293 Kč

Mikrofon N/D967 je top modelem mezi vokálními mikrofony řady N/DYM. Jeho kmitočtový rozsah je záměrně omezen na 50 až 13000 Hz. Výrobce udává citlivost činí 4 mV/Pa, impedance 150 ohmů a směrová charakteristika je superkardioidní. Mikrofon má poněkud netypický design s výrazně zploštělou horní částí mřížky – tvarově poněkud připomíná slavný model M69 konkurenční firmy Beyerdynamic. Ochranná síťka se skládá z jakéhosi „košíku“ a téměř rovného předního krytu, který je možné pro snadné čištění jednoduše odšroubovat. Tyto dvě součásti jsou vytvářeny z výše zmíněné speciální síťoviny, nesoucí obchodní označení Memreflex™. Nahoře na těle mikrofonu, až těsně pod „bambulí“, je napříč umístěn miniaturní posuvný vypínač basového filtru.

Electro-Voice PL80A

Dynamický vokální mikrofon se superkardioidní směrovou charakteristikou je barevnou „mutací“ proslulého mikrofonu PL80.

Electro-Voice N/D967

N/D967 má výrazně zploštělou horní část mřížky. Pokud jde zpěvák s mikrofonem „až na kontakt“, mohutná kapsle umístěná v těsné blízkosti mřížky se svou membránou přibližuje k jeho rtům až na vzdálenost necelého centimetru.

Stejně jako u ostatních zpěvových modelů řady N/DYM je kovové tělo mikrofonu kryto návlakem Warm Grip™.

Pokud jde zpěvák s mikrofonem až „na kontakt“, mohutná kapsle umístěná v těsné blízkosti mřížky se svou membránou přibližuje k jeho rtům až na vzdálenost necelého centimetru (u konvenčně řešených mikrofonů je to stále víc než dvojnásobek). Zpěvák, který má tendenci držet mikrofon tzv. „za bambuli“, tak nemůže dostat prsty před rovinu membrány. Výsledkem je opravdu extrémní a až neskutečný „gain before feedback“, kterým se výrobce zcela oprávněně chlubí. Opravdu neznám mnoho mikrofonů, které by N/D967 v tomto ohledu mohly konkurovat. Druhotným, někdy již méně vítaným efektem, je díky proximity efektu také zdůraznění hlubokých kmitočtů, vypínatelný roll-off filtr však tento problém řeší vynikajícím způsobem. Vypadá to, že frekvenční průběh filtru byl navržen skutečně „na míru“, takže po jeho zapnutí má mikrofon hlubších středů a basů přesně „tak akorát“, aby nebylo třeba zasahovat do korekci...

Tento mikrofon mne hned při prvním zkoušení (při vystoupeních amatérských kapel v rámci projektu Future Line) zaujal natolik, že jsem jej chtěl zkusit na důvěrně známém a přitom docela problematickém hlase. Vymánil jsem tudíž na Zellerovi slib, že si pro tentokrát odpustí exhibice spojené s odkládáním mikrofonu na podium z jedenapůlmetrové výšky. (Do dnešního dne má Zeller na kontě dva kusy Beta58, jeden Audix OM7 a dva kusy Audix OM2; v současné době používá vložku OM7 zasazenou do „jungle camo“ těla z OM2. Podotýkám ovšem, že na rozdíl od řady jiných výtečníků si mikrofony, které ničí, také sám kupuje!) Vrazil jsem mu tedy do stojanu tento skvost. Výsledek nás oba nadchnul do té míry, že bude pravděpodobně následovat objednávka! Přesvědčila nás především výjimečná odolnost proti zpětné vazbě a velmi dobrý přenos hlubších tónů. Zeller totiž některé pasáže zpívá velmi hluboko, dá se říci, že mimo svůj přirozený rozsah.

Zvuk N/D967 nám připadal o něco konkrétnější, příjemnější a vyrovnanější než z AUDIXu OM7 nejen mně, ale i zpěvákovi v jeho In-Ear monitoru.

Zkoušel jsem mikrofon i na diametrálně odlišné hlasy – například na výročním koncertě skupiny Precedens v Paláci Akropolis si na N/D967 zazpívaly i Dáša Součková a Bára Basiková. Mimochodem, Bára mikrofon jednoznačně pochválila a kapelní zvukař Přemysl Vodehnal také. Všechny tyto testy dopadly s vyrovnaně dobrými výsledky. Při použití na zpěv podává tento mikrofon excelentní výkony, které bych si dovolil přirovnat snad jen k proslulému modelu Beyerdynamic M88TG či jeho mladším bratříčkům TG V70d a TG V71d. Vokál je čistý, zvuk je teplý, detailní, frekvenčně vyrovnaný, bez zdůrazněných retnic a sykavek (standardně jsem používal zařazený filtr na mikrofonu) a jen výjimečně jsem na pultě sahal do ekvalizace. Mikrofon se mi jevil opravdu jako vynikající, a proto jsem mu s klidem odpustil, že ani na snare (což je jediná nástrojová aplikace, kde jej výrobce doporučuje), ani na velkém bubnu (kde jsem jej chtěl jen zkusit pro srovnání s M88) mne příliš nepřesvědčil. Jeho místo je prostě na vokálu a zde je skvělý.

N/D767a 2 870 Kč

N/D767 je rovněž mikrofonem, který je určen pro snímání lidského hlasu. Jeho tvarování je poněkud konvenčnější, pro uživatele „Shurek“ či Audixů je nicméně neortodoxním detailem „koule“ (opět z materiálu Memraflex™), kterou lze rozšroubovat v polovině. Okrový gumový kroužek se podílí na pružném uchycení vložky (ve čtyřech bodech), jak je vidět z přiložených fotografií – a mimochodem, naprosto identickým způsobem je řešeno i odpružené uchycení kapsle uvnitř „vajička“ N/D468. Mechanické díly, jako horní část kopulky, jsou dokonce vzájemně zaměnitelné. Kmitočtový rozsah tohoto modelu je udáván v rozsahu od 35 Hz do 22 kHz, citlivost v hodnotě 3,1 mV/Pa a impedance v hodnotě 300 Ohmů. I tento mikrofon pracuje se superkardioidní směrovou charakteristikou.

Jak se mi mikrofon jevil zvukově? Všeho mi zde přišlo poněkud méně, než u předchozího modelu, a to především odolnost vůči zpětné vazbě, která je již na standardní úrovni. Občas jsem musel také docela razantně zasáhnout do grafického ekvalizéru na příslušné monitorové cestě. Srovnání tohoto (cenově blízkého) modelu s PL80a je poněkud ošidné. „Sedmsedesátsedmička“ se mi jevila citlivější, s širším frekvenčním rozsahem a lépe se uplatňuje u kultivovaných hlasů v jemnější muzice. Pokud jde o barevnost, dal bych, zvláště v bigbitu, často přednost „péelku“. Zde nemohu než doporučit použít vaše vlastní uši, každému uchu a každému hlasu může vyhovovat něco jiného.

> DISTRIBUTOR:

Audiopro s.r.o
Lužná 591,
160 00 Praha 6
tel.: 257-011-177
sales@audiopro.cz
www.audiopro.cz

> Doporučené ceny:

v textu

> Web výrobce:

www.electrovoice.com

> Autor recenze:

Martin Dušák

Nicméně dlužno říci, že i přes toto srovnání se stále jedná o velmi dobrý a nadprůměrný mikrofon, pohybující se někde v kategorii Bety58. Osobně se ale domnívám, že i přes nezanedbatelný cenový rozdíl je kvalitativní náskok N/D967 před N/D767a ve všech směrech natolik podstatný, že bych rozhodně sáhl po dražším z obou typů. „Devětsedesátsedmička“ mi zkrátka padla do oka i do ucha, je to prostě „miláček“.

Přestože – jak konstatoval kolega „Rolf“ Randula ve své recenzi RE320 – je značka Electro-Voice v českých zemích poněkud méně rozšířená a známá, jedná se o velmi kvalitní mikrofony s celosvětově dobrým renomé, které se na našem trhu navíc objevují za velmi atraktivní ceny. Jen houšt, vzhůru „za vyšší promořenost zvukařské populace“ produkty EV!

